

โครซีส วอตซ์

■ ยุทธศักดิ์ ภาณุสวัสดิ์
สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการลงทุน

ความท้าทาย อุตสาหกรรม เหล็กไทย

เมื่อพูดถึงเหล็กแล้ว ถือเป็นอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ เนื่องจากการพัฒนาประเทศต่างๆ เช่น อังกฤษ สหรัฐ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน ฯลฯ ล้วนเริ่มต้นจากอุตสาหกรรมเหล็ก เพื่อเป็นวัตถุดิบสำคัญป้อนอุตสาหกรรมต่อเนื่องมากมาย ดังนั้น ประเทศต่างๆ จึงมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเหล็ก โดยเฉพาะการผลิตเหล็กขนาดใหญ่แบบครบวงจรตั้งแต่ขั้นตอนถลุงเหล็กจากสินแร่เหล็ก หรือที่เรียกว่า Integrated Steel Mill

อย่างไรก็ตาม กรณีของไทยไม่ประสบความสำเร็จในการก่อตั้ง Integrated Steel Mill แม้ผลักดันยาวนานตั้งแต่รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ปัญหาในช่วงเริ่มแรกคือ ไม่มีเงินลงทุนจำนวนมากนับแสนล้านบาท แม้ระยะหลังไทยมีความพร้อมมากขึ้น ต่างชาติเริ่มสนใจลงทุน แต่ต้องเผชิญกับกระแสต่อต้านอย่างรุนแรง ดังนั้น เหล็กต้นน้ำของไทยในปัจจุบันจึงเป็นการผลิตโดยใช้เตาหลอมไฟฟ้าและใช้เศษเหล็กเป็นวัตถุดิบหลัก

ปัจจุบันอุตสาหกรรมเหล็กของโลกต้องเผชิญภาวะวิกฤตครั้งสำคัญตั้งแต่ปลายปี 2557 เป็นต้นมา เนื่องจากจีนซึ่งเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคเหล็กรายใหญ่ที่สุดของโลก เผชิญภาวะเศรษฐกิจอ่อนตัวลง จึงส่งออกเหล็กส่วนเกินจำนวนมากไปจำหน่ายต่างประเทศ ทำให้ราคาเหล็กตกต่ำไปทั่วโลก ดังนั้น ผู้ผลิตเหล็กทั่วโลกต่างประสบกับการขาดทุนกันแทบถ้วนหน้า

สำหรับแนวโน้มในอนาคตน่าจะกระเตื้องขึ้นบ้าง โดย World Steel Association คาดว่าแม้อุปสงค์ต่อเหล็กในจีนช่วงปี 2559 จะยังคงลดลงต่อเนื่อง แต่อุปสงค์ในประเทศอื่นๆ จะเพิ่มขึ้นเป็นการชดเชย ทำให้คาดว่าอุปสงค์รวมของโลกจะเปลี่ยนจากติดลบ 1.7% ในปี 2558 เป็นเพิ่มขึ้นเล็กน้อย 0.7% ในปี 2559

แม้สถานการณ์น่าจะปรับตัวดีขึ้น แต่ไทยมีหลายประเด็นที่เป็นความท้าทายสำคัญ ประการแรก ผู้ผลิตเหล็กของไทยอ่อนแอลงมาก โดยเฉพาะบริษัท สหวิริยา สตีลอินดัสตรี ผู้ผลิตเหล็กรายใหญ่ที่สุด ประสบปัญหาทางการเงินอย่างรุนแรง โดย 9 เดือนแรกของปี 2558 ขาดทุนมากถึง 3.9 หมื่นล้านบาท ต้องยื่นขอฟื้นฟูกิจการ จึงน่าเป็นห่วงว่าจะสามารถฟื้นฟูให้แข็งแกร่งเหมือนเดิมได้หรือไม่

ประการที่สอง การแข่งขันในอาเซียนจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ปัจจุบันเวียดนามและอินโดนีเซียได้พัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กอย่าง

รวดเร็วกว่า Integrated Steel Mill ทำให้สถิติล่าสุดในปี 2557 ไทยหล่นลงมาเป็นอันดับ 4 ของอาเซียน รองจากเวียดนาม อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ตามลำดับ

ปัจจุบันได้หวั่นและญี่ปุ่นกำลังร่วมทุนก่อสร้าง Integrated Steel Mill ขนาดยักษ์ในเวียดนาม โดยเฟสแรกจะลงทุนมากถึงเกือบ 4 แสนล้านบาท กำลังผลิต 7 ล้านตัน/ปี เมื่อก่อสร้างเสร็จในปี 2561 จะเป็นโรงงานเหล็กขนาดใหญ่ที่สุดในอาเซียน และจะทำให้การแข่งขันเข้มข้นขึ้นอีกหลายเท่าตัว ดังนั้นผู้ประกอบการไทยต้องเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อเตรียมพร้อมรับความท้าทายครั้งสำคัญนี้ในอนาคต ■